

3. A TÜZES KEMENCE

Dániel 3. fejezete.

I. A király álmának megvalósulása

A Nabukodonozor által felállított szobor tiszta aranyból lett készítve. Formáját tekintve bizonyára azonos volt azzal, amit a király álmában látott. Az a tény pedig, hogy az egész szobrot aranyból készítette el, több dolgot is kifejez. Azt akarta hirdetni az egész világgal, hogy az Ő birodalma nem enged helyt más hatalomnak, más országnak, más királynak. Különösen pedig nem egy nálánál gyengébb birodalomnak vagy királynak.

A szobor méretei a jellegzetes babilóniai számrendszerrel kapcsolatosak: *„magassága hatvan sing, szélessége hat sing”* (1. vers). A 60-as számrendszert a babilóniaiak vezették be. A 60-as és a 12-es számrendszernek közös az eredete, ezért oszthatók is egymással. A babilóniai számrendszer még ma is megtalálható bizonyos mértékegységeink között, mint például a körív 360 fokában, amely 6 x 60 fok. Az időbeosztásunk 60 perce, illetve 60 másodperce, vagy 2 x 12 óra, amely egy teljes napot tesz ki, szintén ebből a rendszerből ered.

A bálványistenek tisztelői a legtöbb esetben túlszárnyalják áldozatkészségben és buzgóságban az élő Isten tisztelőit. Ezt jól érzékelteti az tény is, hogy ezt a 60 sing, azaz 30 méter magas szobrot tiszta aranyból készítették el. De jellemző a pogány világra az is, hogy fenyegetéssel és büntetéssel akarják a saját istenük imáadására kényszeríteni az embereket, vagyis egyáltalán nem tisztelik mások lelkiismereti meggyőződését. *„Meghagyatik néktek, oh népek, nemzetek és nyelvek! Mihelyt halljátok a kürtnek, sípnek, citerának, hárfának, lantnak, dudának és mindenféle hangszernek szavát: boruljatok le, és imádjátok az arany állóképet, amelyet Nabukodonozor király állíttatott. Akárki pedig, aki nem borul le, és nem imádjá, tüstént bevettetik az égő, tüzes kemencébe.”* (5-6. vers).

A történet bevezetőjéből kiderül, hogy a káldeus bölcsek nem tudták elfelejteni és megbocsátani előző megszágyenülésüket, ezért türelmesen várták az alkalmat, amikor majd ők kerekedhetnek ismét felül. Jellemző példatörténet ez arra, hogy a jellemgyenge emberek miként akarnak tiszteletet és megbecsülést biztosítani maguknak. A királynak hízelegnek és dicsérik őt. Ezalatt a másikat vádolják és hamis színben tüntetik fel.

Az ifjak magatartásából kitűnik, hogy készek voltak egészen addig a pontig elmenni, amíg az nem jelentette hitük megtagadását. Azonban az is lehet, hogy nem voltak tisztában azzal, hogy mit jelent egy bálványszobor felavatása. Dániel bizonyára valamilyen fontos állami ügy intézésében volt távol, ezért nem került bele ebbe a megpróbáltatásba.

A bálványimádó szertartáshoz hozzászokott meghívottak viszont tisztában voltak azzal, hogy milyen természetű lesz ez a felavatás. El voltak készülve arra, hogy le

kell majd borulni, és imádni kell az istenszobrot. Tudták azt is, hogy a szobor előtti leborulás egyúttal a király iránti hűségük és hódolatuk kifejezése is lesz. A szobor imádásával azt a tényt is elismerik, hogy a Birodalom istenei felette állnak minden más nép és ország isteneinek. A szobor imádásától való elzárkózás pedig a Birodalom és a király hatalmának megtagadását jelentette, így az ilyen magatartást nyílt lázadásnak tekintették a király ellen, és ezért volt a súlyos ítélet kilátásba helyezve.

II. A király és az ifjak párbeszéde

Amikor megtörtént a felavató ünnepség, és a zene hangjára a héber ifjak nem hajoltak meg, akkor kitört a botrány. A király nem láthatta végig az egész tömeget, valószínűleg nem is azzal volt elfoglalva, hogy azt figyelje, vajon kik nem tisztelik a parancsát, és nem hajolnak le a szobor imádatára. Voltak azonban ott olyan káldeabeli emberek, akik talán éppen ezt tekintették a legfontosabb feladatuknak, hogy az ifjakat figyeljék, és azután szaladjanak a királyhoz beárulni őket. Ezzel ugyanis megfoszthatják az ifjakat a legmagasabb pozíciótól, hogy azután a király majd őket nevezze ki helyettük.

A király magatartása több dolgot ismertet meg velünk. Kiderül, hogy tomboló haragja ellenére szerette ezt a három ifjút, amit az is bizonyít, hogy kegyelemből egy újabb alkalmat rendel el, hogy lehetőséget biztosítson nekik kijavítani a hibát. Még egy mentő ötlettel is segített nekik. *„Szántszándékból nem tisztelitek-é az én istenemet és nem imádjátok-é az arany állóképet, amelyet felállítottam?”* (14. vers). Mintha arra biztatta volna őket, hogy mondják azt, csupán félreértés történt, nem volt szándékos az előző tettük. Utolsó gondolata azonban már egy belső vívódást fejezett ki, hiszen emlékezett korábbi elhű kiállításokra, amikor megtagadták az asztaláról való étkezést. Ezért az előbbiekhöz még hozzátette: *„De ha nem imádjátok, tüstént bevettettek az égő, tüzes kemencébe; és kicsoda az az Isten, aki kiszabadítson titeket az én kezeimből?”* (15/b. vers). Noha egyszer már elismerte ennek az Istennek a létezését és egyedüli hatalmát. *„Bizonytal a ti Istenetek, ő az isteneknek Istene, és a királyoknak ura és a titkok megjelentője, hogy te is megjelenthetted ezt a titkot!”* (2,47.). Azóta viszont már a saját hatalma megrészegítette, és dühös indulata is tompította most a józan gondolkodásban. Kérdésének feltevése egyúttal egy belső aggodalmat is kifejez, és azt érzékelteti, hogy nem teljesen biztos a dolgában.

Nagyon fontos szempontokat figyelhetünk meg az ifjak reagálásában. Azt mondják a királynak: *„Nem szükséges erre felelnünk néked”.* (16/b. vers). Ezzel azt fejezték ki, hogy a királynak hosszú időn keresztül és sokféle módon lehetősége volt megismerni azt az Istent, aki szolgálit az ő kezéből is kiszabadíthatja: *„a mi Istenünk, akit mi szolgálunk, ki tud minket szabadítani az égő, tüzes kemencéből, és a te kezedből is, oh király”* (17/a. vers). Amikor ezt mondják a királynak, akkor ezzel arra is utalnak, hogy erre csak a *„mi Istenünk”* képes, Babilon istenei viszont képtelenek erre, ezt a király is tudja. Izráel Istene még a király kezéből, és a tüzes kemencéből is

kiszabadíthat minket, bármennyire is fűtik azt fel. „*De ha nem tenné is*” (18/a. vers), valamilyen általunk nem ismert okból ezt is megengedheti Isten. Mi azonban a te isteneidnek akkor sem szolgálunk, és az állóképet nem imádjuk. Isten ezt az igényét a Tízparancsolatban elég egyértelműen megfogalmazta népe számára. „*Ne csinálj magadnak faragott képet, és semmi hasonlót azokhoz, amelyek fenn az égben, vagy amelyek alant a földön, vagy amelyek a vizekben a föld alatt vannak. Ne imádd és ne tiszteld azokat;*” (2Móz. 20,4-5.).

III. Az ítélet végrehajtása

Az ifjak válaszától a király indulata a végsőkig fokozódott. „*Eltelék haraggal és orcájának színe elváltozék*” (19. vers). Ezután a király által kiadott minden rendelkezés arra összpontosult, nehogy valami is megakadályozza az ifjak megbüntetését. Hétszerte jobban hevítették fel a kemencét. Különösen erős vitézekkel hajtották végre az ítéletet. Maga a király is személyes jelenlétével felügyelte az ítélet végrehajtását.

Az ítélet végrehajtásánál jelenlévő király azonban nagyon megijedt attól, amit ezután látott. A feladatra kiválasztott erős vitézei halálos égési sebeket szereztek, mire elvégezték a rájuk bízott feladatot. Az ifjak pedig, akiket megkötözve dobtak a tűzbe, a köteleiktől teljesen szabadon mozogtak. Az izzó tűzben sétáltak, tehát nem ártott nekik a rendkívül heves tűz. A legmeglepőbb pedig az volt, hogy nem csak három ember volt bent a tűzben, és ez a negyedik olyan volt, mint valami istenfia.

Amikor a saját indulataiból kijózanodott király a kemencéhez ment, akkor egy nyilvános hitvallomással szólította meg az ifjakat, és hívta ki őket: „*a felséges Istennek szolgálói*”-nak nevezte őket (26. vers). Ezzel azonban még csak azt ismerte el, hogy a többi istenek között az első az ifjak Istene, vagyis a legmagasabb rendű. Mindenki ledöbbsent, amikor az ifjak kijöttek a kemencéből, mert senki sem arra számított, mint amit ekkor láthatott. Az ifjak megtekintésekor ugyanis arról győződhetek meg, hogy:

- „*A tűznek semmi hatalma sem lett a testükön.*”
- „*Egy hajszáluk sem égett meg.*”
- „*Az alsó ruháikon sem történt semmi változás.*”
- „*A tűz szaga sem járta át őket.*”

IV. A király istendicsérete és rendelete

Mindezt látva és átélve, a király elkezdte magasztalni azt az Istent, aki képes volt ezt a csodát véghezvinni. „*Áldott ezeknek Istene, a Sídrák, Misák és Abednégó Istene, aki elküldte az ő angyalát és kiszabadította a szolgálait, akik ő benne bíztak; és a király parancsolatát megszegették és veszedelemre adták a testüket és nem szolgáltak, és nem imádtak más istent az ő Istenükön kívül.*” (28. vers).

Ekkor a király, első hevületében rendeletet adott ki, amely szerint senki sem szólhat káromlást a zsidó ifjak Istene ellen. A Babilonban uralkodó hiedelem szerint a leigázott népek isteneit legyőzött és gyenge istennek tekintették, hiszen szerintük nem tudták megvédeni a benne bízó népet. Ezért általános volt, hogy a leigázott népek isteneiről lekicsinyléssel és megvetéssel beszéljenek. Ezt a lealázó, az Izráel Istenét káromló beszédet tiltotta most el a király rendelete. *„Mert nincsen más Isten, aki így megszabadíthat.”* (29/b. vers). A király azonban most is túlbecsülte önmagát és a jogait, amikor ilyen erőszakos rendelettel akarta kényszeríteni az embereket Izráel Istenének a tiszteletére. *„Aki káromlást mond Sidrák, Misák és Abednégó Istene ellen, az darabokra tépessék, és háza szemétdombbá tétessék.”* (29/a. vers).

A nem várt fordulat jöttével, a nagy szobor és annak imádása teljesen feledésbe merült, ekkor már mindenki csak az újabb esemény történéseivel foglalkozott. Az egész hatalmas Birodalom minden főemberének gondolata most a csodás esemény hatásával volt tele. Majd pedig a tartományokba hazatérő főembereknek el kellett vinni magukkal a király rendeletét, de a saját személyesen látott élmény is élesen megmaradt az emlékezetükben.

Ebben az üzenetben a király mindazt elmondta, amit csak tudott erről a hatalmas Istenről. *„Nabukodonozor király minden népnek, nemzetnek és nyelveknek, akik az egész földön lakoznak, mondá: Békességetek bőséges legyen! A jeleket és csodákat, amelyeket cselekedett velem a felséges Isten, illendő dolognak tartom megjelenteni. Mely nagyok az ő jelei és mely hatalmasak az ő csodái! az ő országa örökkévaló ország, és az ő uralkodása nemzedékről nemzedékre száll.”* (31-33. vers).

Ez az üzenet már hűen tükrözi a királyban végbement változást. Már nem akarja az egyedüli hatalmat és dicsőséget kizáróan a maga és országa számára biztosítani. Már kész beletörödni és elfogadni az álmában kapott üzenet érvényét, amely szerint csak az Isten országa örökkévaló, az emberi birodalmak pedig mulandóak. *„És azoknak a királyoknak idejében támaszt az egek Istene birodalmat, mely soha örökké meg nem romol, és ez a birodalom más népre nem száll át hanem szétzúzza és elrontja mindazokat a birodalmakat, maga pedig megáll örökké.”* (2,44.).

A történetnek ez a része elmondja, hogy mit tehetnek Istenért és az evangélium hirdetése érdekében Istennek hűségese gyermekei. Mindig azok az emberek vannak kevesen, akik minden körülmények között hűségesek Istenhez, és sajnos ma is ebben lát hiányt Isten. Az emberek általában mindig valamilyen nagy dolgot szeretnének tenni, és nem gondolnak arra, hogy az Isten iránti hűség a mindennapok eseményei között a legnagyobb, amit tehetnek. A király is ezt a lelki nagyságot ismerte fel az ifjakban. Ezért az Istenükhöz hűségese ifjakat nagy tisztességre emelte, és megbízta őket *„a babiloni tartomány gondviselésével”* (49. vers).

V. A történelem ismétlődése

Dániel könyvének ez a történeti leírása egy különös dologra irányítja a Biblia prófeciáit olvasó és ismerő emberek figyelmét. Az emberek általános megfigyelése, hogy a történelem nagyon sokszor megismétli önmagát. Mivel a háttérből irányító erő és hatalom mindig ugyanaz volt a történelem folyamán, ezért az egyik oldalon Isten, a másik oldalon pedig Sátán áll a háttérben. A Biblia prófeciáiban adott kinyilatkoztatás szerint Dániel könyvének ez a története is meg fog egyszer ismétlődni.

Ennek a megértéséhez azonban először azt kell tudni, hogy a későbbi korokkal összefüggésben a Biblia sokszor csak jelképes vonatkozásban használja a „*Babilon*” szót vagy nevet. Általában az Isten népének mindenkori ellenségét akarja megjelölni ezzel a névvel. Az apostolok idejében például a pogány Rómára vonatkoztatták ezt a jelképes nevet. „*Köszönt titeket a veletek együtt választott babiloni gyülekezet*” (1Pét: 5,13.), noha Péter ezt a Rómában lévő gyülekezetre vonatkoztatta, mivel ekkor Róma jelenítette meg Isten népe számára a legnagyobb ellenséget.

Azért mondjuk, hogy csak jelképesen értelmezte az apostol ezt a megnevezést, mivel Babilon már nem létezett az apostolok idejében, hiszen azt Nagy Sándor korában teljesen lerombolták. Az utolsó időre vonatkozó prófeciákban viszont ismét találkozunk ezzel a névvel, mint jelképes fogalommal.

Ezek a prófeciák eléggé sokirányú lehetőséget biztosítanak a jelképes „*Babilon*” azonosítására. Az egyik helyen például egy nagy városnak nevezi Babilont, és minden arra utal, hogy most is Rómára vonatkoztatva érti ezt a jelképes nevet. A Jelenések 17. fejezetében pedig egy parázna asszonyt jelöl meg ezzel a névvel a Biblia. Ennek megértéséhez azonban tudni kell, hogy a Biblia prófeciái mindig egy vallási közösséget értenek az „*asszony*” megnevezés jelképes használata alatt. Mivel pedig a prófécia azt is elmondja, hogy ez az asszony azonos ama nagy várossal (Jel. 17,18.), ezért Róma városa alapján az egyházat sem nehéz azonosítani. Akinek viszont még mindig nehézséget okoz az azonosítás, annak el kell olvasni, amit a prófécia leír erről az asszonyról a Jel. 17. fejezetben. A harmadik helyen pedig ugyanerről a vallás-politikai hatalomról úgy beszél a Biblia, mint egy „*fenevad*”-ról. (lásd: Jel. 13,1-10.). Azért használja Isten ezt a jelzót ennek a hatalomnak a bemutatására és megjelölésére, mert amit tesz ez a hatalom, az csak egy vérengző fenevadra lehet jellemző.

A Jelenések könyve arról is beszél, hogy a „*Babilon*”-nal, „*asszony*”-al, és „*fenevad*”-dal jelképezett vallás-politikai hatalom után egy másik „*fenevad*” is fog majd támadni, amely egy képet fog felállítani. Ezzel azt akarja elérni, hogy ezen a képen keresztül minden embernek kötelező legyen imádni az előző fenevadat, vagyis a Római Egyházat (lásd: Jel. 13,12-15.). Most ugyan nem tüzes kemence fenyegeti az Istenhez hűséges embereket, de ez a fenyegetés sem lesz kíméletesebb és kevesebb, mint az előző. „*Ha valaki nem imádj a fenevad képét,*

az megölettesen” (Jel. 13,15.). A büntetés másik szankciója pedig az élet alapvető feltételeitől fosztja meg Isten gyermekeit. *„Ne vehessen, és el se adhasson semmit:”* (Jel: 13,17.).

Mivel a végidőben felállított kép imádása egy különleges jel felvétele által történik, ezért ez a tény három csoportba fogja osztani az embereket. Az egyik csoport a homlokára veszi majd fel az imádatnak ezt a jelét. Mivel a homlok az értelem és az akarat szimbóluma, ezért azokat az embereket jelképezi, akik meggyőződésből és szabad akaratukból imádják ezt a hatalmat.

A másik csoport csak a kezére veszi majd fel az imádatnak ezt a jelét. Ezzel pedig azt akarja kifejezni a prófécia, hogy ezek az emberek nem meggyőződésből, nem szabad akaratukból fogják imádni a fenevadat. De a külső kényszerítő hatások miatt, vagy a személyes érdekeik miatt készek lesznek cselekedni azt, amit kényszerítő hatással követelnek tőlük.

A harmadik csoportba pedig azok tartoznak, akik a kényszerítő hatások ellenére sem hajlandók felvenni az imádat jelét, még a kezükre sem. Az Istenhez hűséges embereknek ezt a csoportját úgy mutatja be a Biblia, mint *„akik nem fertőztették meg magukat, mert szüzek”* (Jel. 14,4.), azaz tisztán őrizték meg lelküket az Istenükhöz való hűségben. Ezzel a tetteikkel elhatárolódtak az Istenhez hűtlenné vált egyházaktól, és így őrizték meg ártatlanságban lelkük tisztaságát.

A dánieli történet ismétlődésének harmadik teljesedése pedig arra vonatkozik, hogy most is ott lesz a *„tüzes kemencében”* az Istennek Fia. Amikor majd ez a földi hatalom megvonja Isten gyermekeitől az élet alapvető dolgaihoz való hozzájutás lehetőségét, akkor Isten fog gondoskodni az övéiről. Ezt már több ezer évvel korábban meg is ígérte, és kijelentette a prófétái által: *„Aki igazságban jár és egyenesen beszél... Az magasságban lakozik, kőszálok csúcsa a bástyája, kenyerét megkapja, vize el nem fogy.”* (Ésa. 33,15-16.). Lásd Izráelt a pusztában negyven évig, vagy Illés prófétát a három és fél évig tartó szárazság idején. Istennek ma sem rövidült meg a keze, Ő ott is asztalt tud teríteni szolgái részére, ahol az emberi képzelet már semmi reményt sem lát.

A megpróbáltatásnak ebben a végzetesnek látszó idejében egy másik isteni ígéret is bátorítást fog jelenteni azoknak, akik átélik ezt a korszakot. Isten ugyanis akkor sem fogja megengedni, hogy az üldöző hatalom szándéka beteljesedjen az Ő népén. *„Abban az időben felkél Mihály, a nagy fejedelem, aki a te néped fiaiért áll... És abban az időben megszabadul a te néped, aki csak beírva találta a könyvben.”* (Dán. 12,1.). Ebben az időben *„Aki a királyiszekben ül, kiterjeszti sátorát felettök.”* (Jel. 7,15.), és az Ő oltalmában biztonságban lesznek.